

TESSA OJALA
SEINÄMAALAUSTEN SUUNNITTELU
PÄIVÄKOTI VILSKEELLE

TESSA OJALA
SEINÄMAALAUSTEN SUUNNITTELU PÄIVÄKOTI VISLKEELLE

TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilu|2016|sivumäärä:48

Ohjaaja: Arja-Liisa Kuitunen

Opinnäytetyön aiheena on seinämaalausten suunnittelu Vilskeen päiväkodille. Päiväkodin tiloja piristävillä seinämaalauksilla halutaan vaikuttaa positiivisesti päiväkodin lasten ja työntekijöiden ympäristöön. Opinnäytteen visuaalinen suunnittelu pohjautuu tutkimusmenetelmiä apuna käyttäen kerättyyn tietoon pienten lasten kehityksestä, heidän tavastaan hahmottaa kuvia ja värien vaikutuksista.

Seinämaalaukset suunniteltiin piirtäen ja kuvankäsittelyohjelmien avulla luonnoksia tehden. Suunnittelussa on huomioitu päiväkotiympäristön asettamat rajoitteet ja turvallisuuden liittyvät seikat materiaalien ja puisten rakenteiden osalta. Aihevalinnoissa näkyvät Vilskeen päiväkodille tärkeät teemat kuten seikkailu, mielikuvitus, leikki ja luonto. Lopputuloksena syntynyt kuvasto on 1–3,5-vuotiaalle lapselle kohdennettu. Tarkoituksena on toteuttaa seinämaalaus Vilskeen päiväkotiin opinnäytteessä esitettyjen suunnitelmien pohjalta.

AVAINSANAT: SEINÄMAALAUUS, PÄIVÄKOTI, LAPSI, VISUAALINEN SUUNNITTELU

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Design|2016|number of pages: 48

Instructor: Arja-Liisa Kuitunen

ABSTRACT

The subject of this thesis was to design murals for Vilske Kindergarten. The aim was to design murals that have a positive impact on the environment of the kindergarten, as well as the children and staff. Information about the development of young children, their way of understanding images and effects of colors were collected using various research methods. The visual design was based on this information.

Wall mural sketches were designed by drawing and with the help of image editing software. The constraints imposed by the kindergarten environment and safety-related aspects of materials and wooden structures were considered as well. The subjects of the murals reflect themes that are important to Vilske, such as adventure, imagination, play and nature. The resulting imagery is aimed at children ages 1–3,5 years. The goal is to execute a mural for Vilske Kindergarten based on the plans set out in the thesis.

KEYWORDS: MURAL, KINDERGARTEN, CHILD, VISUAL DESIGN

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7	5	PÄIVÄKOTI & LAPSI	
			5.1	Päiväkoti ympäristönä	19
2	TAUSTAA		5.2	Varhaislapsuus	20
2.1	Päiväkoti Vilske	8	5.3	Lapsi ja kuvat	22
2.2	Seinämaalaus	9			
3	TAVOITTEET & TUTKIMUS		6	MUOTOILUPROSESSIN KUVAUS	
3.1	Tavoitteet ja prosessi	10	6.1	Suunnittelun lähtökohdat	23
3.2	Kohderyhmä	11	6.2	Ideointi & luonnostelu	24
3.3	Haasteet ja tutkimuskysymykset	12	6.3	Piirustustuokio päiväkodissa	31
			6.4	Puiset elementit	33
4	TUTKIMUSMENETELMÄT		6.5	Värit	34
4.1	Dokumenttianalyysi	13	6.6	Turvallisuus	36
4.2	Hiljainen tieto & havainnointi	13			
4.3	Käyttäjäpersoonat	15	7	LOPUKSI	
4.4	Benchmarkkaus	15	7.1	Prosessin tulokset	37
4.5	Moodboardit	17	7.2	Loppupäätelmät	38
4.6	Mallintaminen	18			
				LÄHTEET	39
				LIITTEET	
				liite 1. Luonnokset	
				liite 2. Mittapiirustukset	

KUVAT

Kuva 1.	Pikku-Vilske	8
Kuva 2.	Iso-Vilske	8
Kuva 3.	Lääkärikeskuksen odotusaula	9
Kuva 4.	Seinämaalaus Kaapelitehtaalla	14
Kuva 5.	Sähkökaappi kaupungilla	14
Kuva 6.	Vitran myymälän seinämaalaus	14
Kuvat 7.–8.	Tove Jansson	16
Kuva 9.	Katja Tukiainen	16
Kuva 10.	Moodboard	17
Kuva 11.	Luonnosten sovittelua päiväkotiin	18
Kuva 12.	Mallinnusta	18
Kuva 13.	Fiktiiviset käyttäjäpersoonat	21
Kuva 14.	Aino-Maija Metsolan kuvitusta	24
Kuva 15.	Ideointia	25
Kuva 16.–18.	Tytön luonnostelua	25
Kuva 19.	Apinahahmon kehittelyä	29
Kuva 20.–22.	Piirustustuokio	31
Kuva 23.	Lasten piirustuksia	32
Kuva 24.	Talo	33
Kuva 25.	Lasten keskipituuksia	33
Kuva 26.	Värikokeiluja	35

KUVIOT

Kuvio 1.	Prosessikaavio	10
Kuvio 2.	Viitekehys	11
Kuvio 3.	Avainsanoja	23

1 JOHDANTO

Opinnäytteen tarkoituksena on tuottaa Vilskeen päiväkodin tiloille visuaalinen suunnitelma seinämaalauksista, joiden avulla päiväkodin tiloja voitaisiin piristää ja elävöittää. Opinnäytteessä tutkin, mitä seikkoja täytyy huomioida, kun käyttäjäryhmänä ovat pienet päiväkotikäiset lapset, ja miten suunnitella päiväkotiympäristöön sopivia kuvallisia elementtejä.

Halusin opinnäytetyössäni suunnitella jotain lapsille kohdennettua. Otin yhteyttä Vilskeen päiväkotiin ja sain kuulla, että he kaipasivat apua päiväkotitilojensa ilmeen uudistamisessa. Ensimmäisessä tapaamisessamme toimeksiantajan kanssa he esittivät toiveen, että suunnittelisin päiväkodin tiloihin seinämaalauksia. Visuaalinen muotoiluprojekti sopi itselleni hyvin, sillä olen aiemmin suorittanut tutkimuksen kuvataidealalta pääaineena maalaus.

Olen nähnyt monenlaisia päiväkoteja työskennellessäni niissä kiertävänä lastenhoitajana ja erityisavustajana. Päiväkotien tilojen toimivuudessa ja viihtyvyydessä on suuria eroja. Pienten lasten kasvuympäristön toivoisi olevan virikkeellinen, mielikuvituksellinen ja inspiroiva, mutta tämä ei aina päiväkodeissa tai kouluissa toteudu.

Opinnäytetyössä kuvaan luovaa suunnitteluprosessia alkuideoista tutkimusmenetelmiä hyödyntäen päiväkotiin sopivan kuvaston syntyyn.

Kuva 1. Pikku-Vilske.

2 TAUSTAA

2.1 Päiväkoti Vilske

Vilske on turkulainen yksityinen päiväkoti. Pikku-Vilske toimii talossa, joka on rakennettu esittelypäiväkodiksi vuoden 1988 asuntomessuja varten. Vilskettä ennen tiloissa toimi Turun kaupungin päiväkoti. Päiväkoti Pikku-Vilske (kuva 1) aloitti toimintansa elokuussa 2015, ja päiväkodin viereen entiseen Isoisten kartanoon avattiin Iso-Vilske (kuva 2) tammikuussa 2016. Pikku-Vilskeen puolella päivähoidossa ovat pienemmät, eli n. 1–3,5-vuotiaat, lapset.

Kuva 2. Iso-Vilske.

2.2 Seinämaalaus

Päiväkoti Vilskeeseen toivottiin seinämaalauksia. Miten seinämaalaus eroaa maalatusta seinästä? Seinämaalauksen katsotaan olevan taideteos, pelkän maalatun seinän ei. Koristemaalattu seinä taas sijaitsee raja-alueella. Seinämaalauksen ja maalatun seinän ero on kuitenkin häilyvä, koska osassa taidehistoriallisia seinämaalauksia painopiste on enemmän käsitöissä kuin taiteellisessa ilmaisussa. (Rantanen 2006, 27, 29.)

Ihmisillä on aina ollut tarve koristella asuinympäristöään. Ihminen on halunnut kaunistaa tilojaan maalaamalla seinille maagisia kuvia ja värejä. Nykyään useimmat vanhojen talojenkin koristellut seinät ja katot on maalattu piiloon. (Pietarila 2004, 10, 17.) Yksityiskodeissa seinämaalauksia ei kovinkaan paljoa enää näe. Kenties seinämaalaus koetaan liian pysyvänä ratkaisuna. Tauluja voi vaihdella seinällä helposti, mutta seinämaalauksen muuttaminen vaatisi yleensä koko seinän uudelleen maalausta. Myös tekijän löytäminen seinämaalaukselle saattaa tuntua hankalalta.

Lapsille suunnatuissa tiloissa, kuten päiväkodeissa ja sairaaloiden lastenosastoilla, seinämaalauksia edelleen käytetään. Päiväkodeissa seinämaalauksilla voidaan vaikuttaa muun muassa tilojen tunnelmaan, ilmeeseen ja viihtyvyyteen. Sairaaloissa seinämaalauksen kertomalla tarinalla, kuvilla ja

väreillä voidaan siirtää lapsipotilaan huomio pois paikkaan mahdollisesti liittyvistä negatiivisista mielleyhtymistä ja pe-loista (kuva 3).

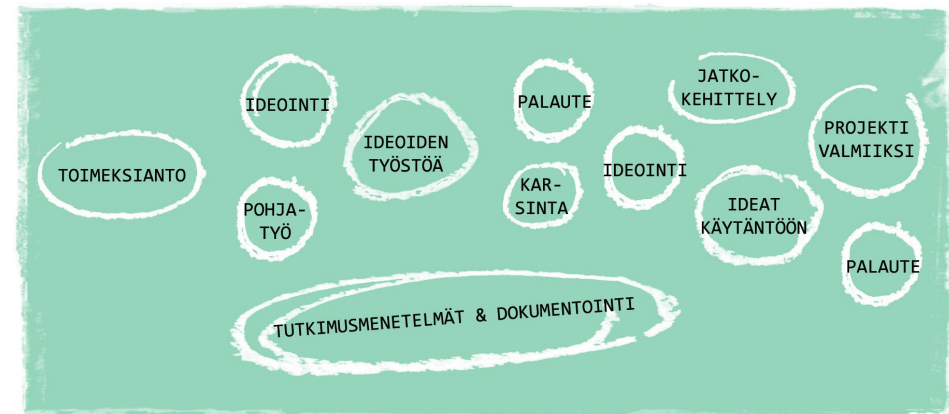
Lähestyn opinnäytteessä seinämaalausten suunnittelua muotoilullisista lähtökohdista, huomioimalla toimeksiantajan toiveet, käyttäjien ja sijoitusympäristön asettamat rajoitteet ja vaatimukset sekä keräämällä pohjatietoa erilaisia tutkimusmenetelmiä käyttäen. Minulla on myös tutkinto kuvataidealalta, ja taiteellisessa työssäni painopiste on enemmän henkilökohtaisessa ilmaisun tarpeessa. Taideprojektit toteutan yleensä ilman toimeksiantajaa tai käyttäjätutkimusta, jotka taas muotoilulähtöisissä projekteissa ovat keskiössä. Tarkka rajanveto muotoilulähtöisen visuaalisen suunnitteluprosessin ja taiteellisen työskentelyn välillä on kuitenkin vaikea ja mielestäni myös turha tehdä.

Kuva 3. Lääkärikeskuksen odotusaula.

3 TAVOITTEET & TUTKIMUS

Kuvio 1. Prosessikaavio.

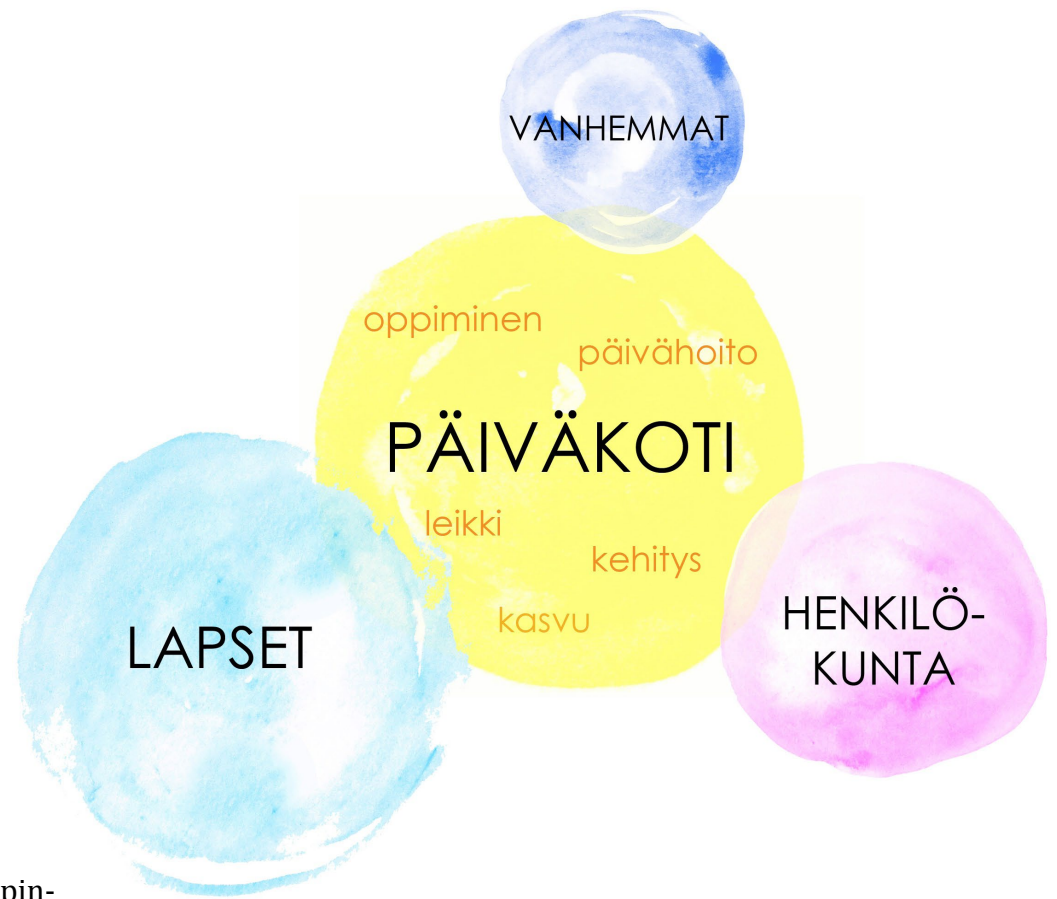

3.1 Tavoitteet ja prosessi

Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella Vilskeelle seinämaalauksia, joilla päiväkodin tiloihin tuotaisiin elävyyttä ja piristävyyttä. Visuaalisilla elementeillä haluttiin vaikuttaa positiivisesti päiväkodin lasten ja työntekijöiden ympäristöön.

Luovassa suunnitteluprosessissa ideointi ja tekemällä tutkiminen kulkevat käsi kädessä muiden tutkimusmenetelmien, kuten dokumenttianalyysin, kanssa. Seinämaalausten ideoinnin aloitin heti ensimmäisen Vilskeeseen tekemäni tutkimiskäynnin jälkeen. Tekemäni tutkimuksen myötä joillekin alustaville ideoille löytyi puoltavia seikkoja, jotkut taas osoittautuvat epäkäytännölliseksi tai karsiutuivat muista syistä pois.

Prosessikaavio (kuvio 1) kuvaa suunnitteluprosessin kulkua. Luovat prosessit eivät yleensä ole suoraviivaisia, vaan uusia ideoita syntyy koko prosessin ajan, ideat muuntuvat, kehittyvät tai karsiutuvat. Palautteen saaminen pitkin prosessia on tärkeää, jotta toimeksiantajan ja suunnittelijan näkemykset kohtaisivat. Ideointi- ja suunnittelutyö tapahtuu usein muilta näkymättömissä muotoilijan pään sisällä, joten prosessin dokumentointi kirjoittaen, valokuvaten ja luonnostellen on tärkeää. Dokumentointi auttaa hahmottamaan työskentelyn etenemistä ja ideoiden kehittymistä sekä tarvittaessa helpottaa aiempiin työvaiheisiin palaamista ja mahdollisten ongelmakohtien kartoittamista ja ratkaisemista.

Kuvio 2. Viitekehys

3.2 Kohderyhmä

Viitekehyksessä (kuvio 2) kuvaan sitä kontekstia, jossa opinnäytetyössä liikutaan. Tärkeimpänä kohderyhmänä projektissa olivat päiväkodin asukkaat eli lapset, joille päiväkotia on tärkeä elin- ja kasvuympäristö. Toisen kohderyhmän muodostavat päiväkodin työntekijät. Henkilökunnalle päiväkotia on työpaikka, jonka pitäisi olla toimiva ja viihtyisä. Heidän lisäksi päiväkodissa käyvät päivittäin lasten vanhemmat, jotka tuovat ja hakevat lapsiaan päiväkodista. Päiväkotia on vanhemmille vain pistäytymisen paikka (Paju 2013, 80), minkä vuoksi on ryhtynyt lasten vanhempien toiveita päiväkodin visuaaliseen ilmeeseen liittyen kartoittamaan.

3.3 Haasteet ja tutkimuskysymykset

Pienten lasten tutkimisessa on vaikeutensa, sillä suurimmalla osalla aikuisista ei ole muistikuvia alle kolmen vuoden iästä (Karppinen & Salovalta 2000, 59). Lasta taas on vaikea haastatella, sillä alle kolmivuotiaan sanavarasto ei vielä riitä siihen, että hän kunnolla pystyisi kertomaan tunteistaan ja erittelemään niitä. (Rusanen & Torkki 2000, 44.) En siis voinut suoraan kysellä päiväkodin lapsilta, millaisia seinämaalauksia he päiväkotiin haluaisivat, vaan jouduin muilla menetelmillä selvittämään, millaisista seinämaalauksista lapset saattaisivat pitää ja millaiset sopisivat päiväkodin tiloihin.

Mietin, mitä seikkoja täytyy huomioida kun käyttäjänä on päiväkoti-ikäinen lapsi. Miten pienet lapset hahmottavat ja tulkitsevat kuvia? Mistä väreistä he pitävät ja minkälaisia vaikutuksia väreillä voi olla ympäristöön ja ihmiseen?

Päiväkoti tilana asetti myös omat haasteensa. Koska päiväkoti luokitellaan julkiseksi tilaksi, liittyi siihen määrättyjä turvallisuusasioita, jotka täytyi huomioida esimerkiksi materiaaleissa.

Näistä pohdinnoista muodostuivat seuraavat tutkimuskysymykset:

- 1. Mitä täytyy huomioida suunniteltaessa päiväkoti-ikäiselle lapselle?**
- 2. Miten suunnitella päiväkotiin sopiva seinämaalaus?**

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

4.1 Dokumenttianalyysi

Opinnäytteeni on taiteellinen opinnäytetyö, jossa tekemällä tutkimisella, kuten luonnostelulla, oli suuri merkitys. Dokumenttianalyysillä, havainnoimalla, benchmarkkauksella ja moodboardeilla keräsin tietoa, johon ideointi ja visuaalinen suunnittelu pohjautuivat. Lähdin tiedon keruussa liikkeelle määrittelemällä, mitä asioita kannattaisi selvittää opinnäytetyössä: seinämaalausten suunnittelun kannalta tärkeää oli ainakin selvittää visuaalisiin seikkoihin kuten väreihin ja kuvioihin liittyviä asioita, pienten lasten kehitystä sekä päiväkotiympäristöön liittyviä määräyksiä.

Julkaistua tietoa tarvitsemistani aiheista löytyi runsaasti, joten lähdemateriaalista ei ollut pulaa. Värien vaikutusta sekä lasten kehityspsykologiaa on tutkittu paljon, ja julkisiin tiloihin ja päiväkoteihin on laadittu turvallisuusohjeistukset. Olisi ollut aivan turhaa, että olisin itse alkanut selvittelemään näitä samoja asioita. Vaihtoehtona itse tehtävälle aineiston keruulle onkin dokumenttianalyysi. Dokumenttianalyysillä tarkoitetaan kaikenlaisia kirjallisia ja kuvallisia julkaisuja kuten artikkeleita, valokuvia, elokuvia, ym. (Anttila 2005, 203, 202.) Opinnäytteeni aiheeseen liittyvää tietoa löytyi esimerkiksi in-

ternetissä julkaistuista artikkeleista ja tutkimuksista sekä alan kirjallisuudesta, josta kirjastossa oli hyvä tarjonta.

Dokumenttianalyysin avulla keräsin opinnäytteessäni tarvittavaa pohjatietoa. Visuaaliseen suunnittelutyöhön liittyen selvitin, mistä väreistä pienet lapset yleensä pitävät, miten he hahmottavat kuvia ja mikä merkitys kuvilla lapsille ylipäättään on. Pienten lasten kehityspsykologiaa käsittelevät teokset auttoivat hieman ymmärtämään, millaisessa maailmassa pieni lapsi elää ja kuinka tärkeitä varhaislapsuuden vuodet ihmiselle ovat. Päiväkotiympäristöön liittyvien teosten ja säädösten tutkiminen auttoi hahmottamaan tilaan ja turvallisuuteen liittyvät seikat, jotka täytyi suunnittelussa huomioida.

4.2 Hiljainen tieto & havainnointi

Päiväkodissa käydessäni havainnoin käyttäjiä eli lapsia, sekä päiväkodin tiloja muodostaakseni mielikuvan Vilskeen päiväkodista. Tiloista otin valokuvia ja mittoja, sekä tein muistiinpanoja ja piirsin huonetiloista luonnoksia. Toimeksiantajan

kanssa käydyt keskustelut auttoivat luomaan kuvaa Vilskeen päiväkodin erityispiirteistä. Kokemukset päiväkodista ovat hiljaista tietoa. Termillä kuvataan niitä mielikuvia, näkemyksiä ja osaamista, jotka vaikuttavat toiminnan taustalla, ja joita voidaan tarkastella työpaikalla (Pohjalainen 2012, 2, 9).

Lisäksi pyysin lapsia osallistumaan seinämaalauksen ideointiin, ja pidimme yhteisen piirustustuokion päiväkodissa. Samalla pääsin hieman tutustumaan Vilskeen lapsiin, ja keskustelemaan heidän kanssaan muun muassa väreistä. Tällaisessa aktiivisessa osallistuvassa havainnoinnissa tutkija voi vaikuttaa ryhmän toimintaan (Anttila 2005, 190).

Päiväkodissa suoritettua suunnitellun havainnoinnin lisäksi havainnoin kaupungilla liikkuessani ympäristöä, ja keräsin visuaalisia vaikutteita ja ideoita. Huomioni kiinnittyi erityisesti erilaisiin värikkäisiin seinäpintoihin ja graafisiin elementteihin, ja siihen, miten niitä oli käytetty erilaisissa ympäristöissä ja millainen vaikutus niillä oli ympäröivään tilaan. Esimerkiksi pimeästä käytävästä Helsingin Kaapelitehtaalla oli saatu mielenkiintoinen yksityiskohta värikkään seinämaalauksen avulla (kuva 4). Jo pienillä teoilla on vaikutusta: rumista sähkökaapeista oli saatu katukuvan väripilkkuja kuvioimalla ne (kuva 5). Seinämaalauksella voidaan myös vahvistaa kaupallista brändiä: näyttävä seinämaalaus liiketilassa vetää ohikulkijankin huomiota puoleensa ja vahvistaa yrityksen ilmettä (kuva 6).

Kuva 4. Seinämaalaus Kaapelitehtaalla.

Kuva 5. Sähkökaappi kaupungilla.

Kuva 6. Vitran myymälän seinämaalaus.

4.3 Käyttäjäpersoonat

Käyttäjärühmänä opinnäytetyölleni ovat päiväkotikäiset lapset. Voidakseni huomioida käyttäjäryhmän erityistarpeet laadin heistä kolme erilaista käyttäjäpersoonaa. Tällaiset fiktiiviset käyttäjähahmot edustavat kiteytetysti käyttäjäryhmän pääpiirteitä (Hyysalo 2009, 88).

Päiväkoti Pikku-Vilskeen lapset ovat n. 1–3,5-vuotiaita, joten keskityin käyttäjäpersoonia luodessani näihin ikävuosiin. Pienet lapset kasvavat ja kehittyvät nopeasti, joten 1-vuotias ja 3-vuotias lapsi eroavat paljon niin kognitiivisilta taidoiltaan kuin fyysiseltä kooltaan. Käyttäjäpersoonat laatimalla pystyin paremmin ymmärtämään ja jäsentämään näitä eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä ja ottamaan ne huomioon suunnittelutyössä.

4.4 Benchmarkkaus

Benchmarkkaus on prosessi, jossa etsitään vertailukohtia ja pyritään jäsentämään niitä. Tarkoituksena ei ole kopioida muiden ideoita, vaan ottaa oppia niistä. (Moriarty & Smallman 2009, 486.)

Etsin opinnäytettäni varten esimerkkejä erilaisista lapsille suunnitelluista seinämaalauksista, varsinkin Suomessa julkisiin tiloihin toteutetuista. Tove Jansson on tehnyt useita seinämaalauksia lapsille (kuvat 7, 8). Hänen teoksensa ovat maalauksellisia, täynnä satuhahmoja ja yksityiskohtia. Janssonin käyttämä värimaailma on runsas, maalauksissa on perspektiivi, varjostuksia ja siveltimen vedot ovat eläviä. Janssonin maalaukset ovat kuin kohtauksia saduista. Hänen töillään on kyky vedota niin lapsiin kuin aikuisiin.

Itse ajattelin pitäytyä pelkistetyimmässä ja lapsenomaisemmassa ilmaisussa ja värimaailmassa. Katja Tukiaisen (kuva 9) HUSin Lastenklinalle tekemä teos koostuu vahvoista ääriviivoista ja värien käyttö on niukkaa. Hän on yhdistänyt seinämaalaukseen kolmiulotteisia osia, kuten itsellänikin oli ajatuksena, mutta hieman jäi mietityttämään kuinka sairaalaympäristössä teoksen kohdalta lattian siivous oikein onnistuu. Päiväkotiympäristössä toimivuus ja käytännöllisyys ovat tärkeitä.

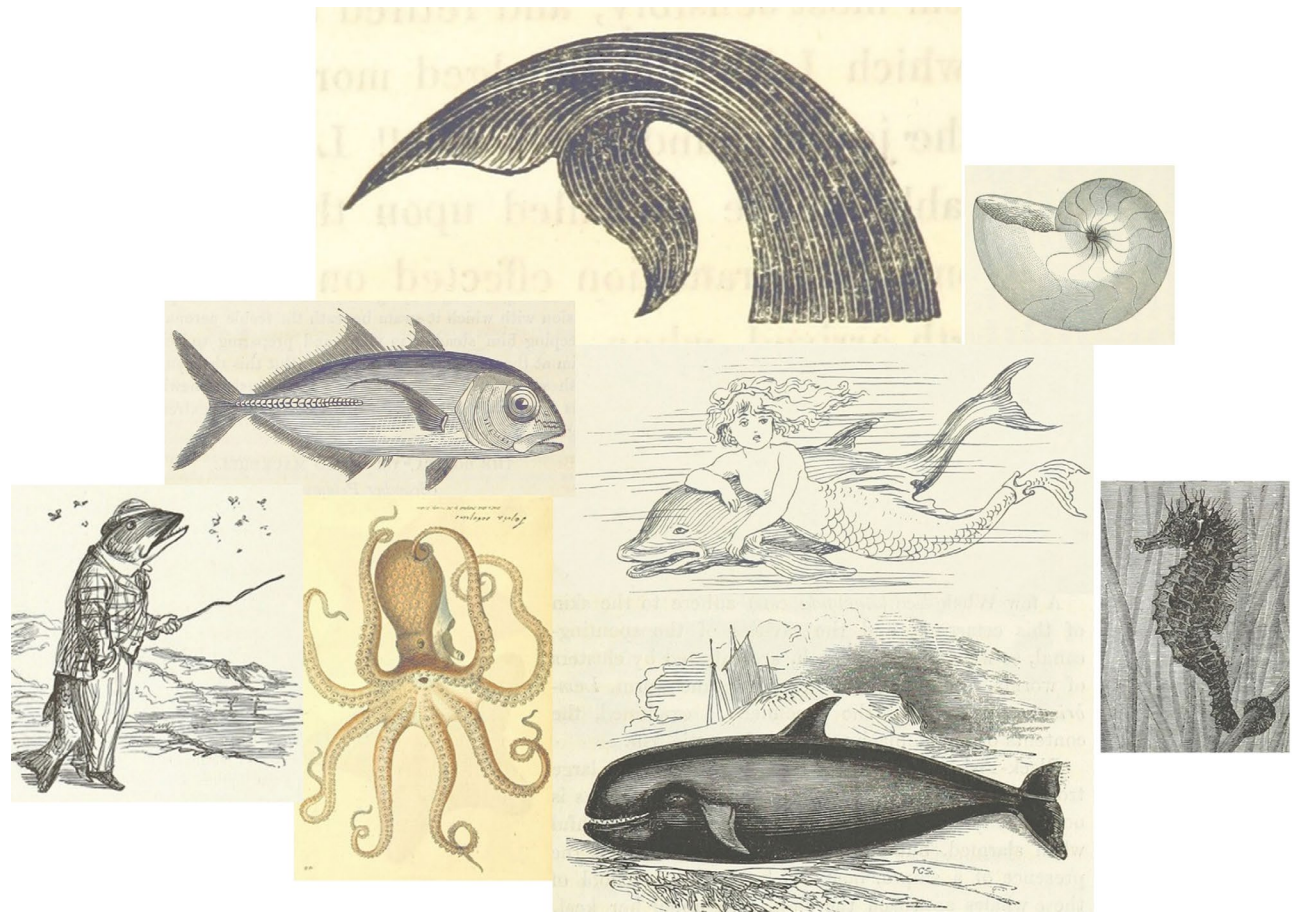

Kuva 7. Tove Jansson: Kotkan lastentarhan seinämaalaus, 1949. (muumittaja.blogspot.fi)

Kuva 8. Tove Jansson: Taikurin hattu -lastentarhan seinämaalaus, 1984. (muumittaja.blogspot.fi)

Kuva 9. Katja Tukiainen: Secret Garden, 2010, HUS Lastensairaala. (Katja Tukiainen: WORKS PART TWO 2008-2013)

Kuva 10. Meriaiheinen moodboard.

4.5 Moodboardit

Moodboardien teko, yleensä erilaisista kuvista koostaen, auttaa tutkimaan ja visualisoimaan alustavia ideoita (Lucero 2009, 14). Ennen luonnostelun aloittamista hahmottelin mielessäni, millaisia seinämaalauksista tulisi: millaista visuaalista ilmaisuhaluaisin käyttää, millaista tunnelmaa tavoittelisin, ja niin edelleen. Tässä prosessissa hyvänä apuna olivat eri lähteistä keräämäni kuvat ja niistä työstetyt moodboardit. Moodboardien avulla hahmottelin mahdollisia värikarttoja, seinämaalausten teemoja ja esimerkiksi oheisen moodboardin kokosin vanhoista meriaiheisista kuvista, kun mietin millaisia mereneläviä seinämaalauksessa mahdollisesti voisi esiintyä (kuva 10).

4.6 Mallintaminen

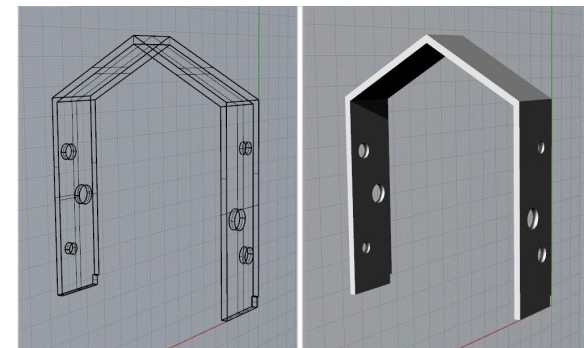
Mallintaminen tuo idean tarkasteltavaan muotoon. Se voi tarkoittaa piirrosta paperilla tai melkein valmista tuotemallia. Prototyypin kanssa testaaminen selventää miten suunnitelmat toimivat ja millaisia muutoksia pitäisi kenties tehdä. (Hyysalo 2009, 180, 181.)

Opinnäytetyössäni luonnosten tekeminen oli erityisen tärkeää. Niiden avulla kirjasin ideoita ylös, pyörittelin, sommittelin ja kehitin kuvallisia teemoja ja hahmoja sekä etsin ja kokeilin sopivaa visuaalista ilmaisutyyliä. Luonnosten avulla pystyin myös esittelemään ideoitani toimeksiantajalle ja saamaan palautetta niistä.

Piirtämisen lisäksi käytin suunnittelussa apuna myös kuvankäsittely- ja mallinnusohjelmia. Kuvankäsittelyn avulla kokeilin muun muassa luonnosten asettelua päiväkodin tiloihin (kuva 11) ja tein erilaisia värikokeiluja. Seinämaalaukseen kuuluvia kolmiulotteisia puuosia hahmottelin mallinnusohjelmalla (kuva 12) ja pahvista tehdyllä pienoismallilla. Näin pystyin kokeilemaan, miltä puiset elementit tulisivat näyttämään.

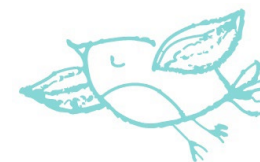

Kuva 11. Luonnosten sovittelua päiväkodin wc-tiloihin kuvankäsittelyn avulla.

Kuva 12. Mallinnusta.

5 PÄIVÄKOTI & LAPSI

5.1 Päiväkoti ympäristönä

Päiväkoti on ristiriitainen paikka: laitos joka kuitenkin samalla on myös koti. Lapsikeskeisyydestä huolimatta päiväkodissa vallitsee aikuisen järjestys, joka usein on keinotekoinen. (Kalliala, 2000, 33.) Tässä toisessa kodissaan eli päiväkodissa lapsi usein viettää 40–50 tuntia viikossa (Kokljuschkin 2001, 60), joten olisikin tärkeää, että lapsi tuntisi olevansa tämän ajan enemmän kodissa kuin laitoksessa.

Sosiologi Elina Paju on tutkinut päiväkotia tilana, jonka tapahtumakulkuihin osallistuu monia tekijöitä ihmisistä tiloihin ja tavaroihin. Hänen mukaansa tilat jäsentävät päiväkodissa oleskelevien lasten ja henkilökunnan välisiä suhteita, ja tilojen rakenteet vaikuttavat myös siihen, millaisiksi päiväkodin toiminnot muodostuvat. Päiväkodissa on lasten ja aikuisten alueita, joiden jako vaikuttaa heidän välisiinsä kohtaamisiin ja liikeratoihin. Pituusero lasten ja aikuisten välillä jakaa päiväkodin kahteen tasoon. (2013, 77, 84, 193.) Tämän tasoeron olen yrittänyt huomioida suunnitellessani seinämaalauksia. Kuvallisia

painopisteitä sijoitin niin lattiatasossa liikkuvalla lapsella kuin ylempänä aikuisen katseen korkeudelle. Lisäksi pienet lapset viettävät vielä aikaansa myös aikuisen sylissä ja kannettavana, eli myös hekin havainnoivat tilaa eri korkeuksilta.

Päiväkodin tiloilla on erilaisia käyttötarkoituksia joissa tehdään erilaisia toimintoja. Toiminta voi olla pitkä- tai lyhytkestoista, esimerkiksi leikkihuoneessa toiminta voi olla vauhdikasta ja pitkäkestoisempaa kun taas wc:tä lapsi käyttää lyhyitä aikoja useita kertoja päivässä. Nämä seikat vaikuttavat siihen, millaisia kuvioita, värejä ja rakenteita eri tiloihin kannattaa laittaa.

Unelmien päiväkotia – teoksen kirjoittaneen Mikael Koljuskin mielestä on tärkeää käyttää mielikuvitusta päiväkodin tilankäytössä. Päiväkodin puutteet ja rajoitteet pitäisi kääntää mahdollisuuksiksi (2001, 65).

5.2 Varhaislapsuus

Lapsi kehittyy nopeasti yhden ja kolmen ikävuoden välillä, ja kokee tänä aikana monta psyykkistä kehityksen haastetta, joiden vaikutukset ulottuvat pitkälle elämään (Sinkkonen 2000, 17). Psyykkiseen kehitykseen yhdistyy nopea fyysinen kasvu (Siren-Tiusanen 2001, 15).

Tätä nopeaa muutosta lapsessa näiden varhaislapsuuden ikävuosien aikana kuvaan fiktiivisten käyttäjäpersoonien avulla (kuva 13). 1-vuotias Anna, 2-vuotias Bertil ja 3-vuotias Camilla ovat niin luonteeltaan, fyysiseltä kooltaan kuin motorisilta taidoiltaan erilaisia lapsia. Silti he voisivat olla päiväkodissa samassa ryhmässä, ja päiväkodin pitäisi voida tarjota heille jokaiselle sopivan ympäristön.

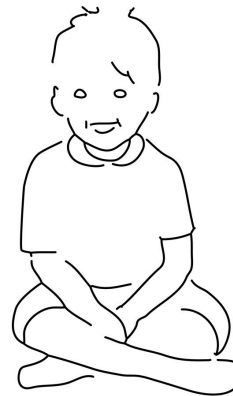
Alle kolmivuotias hahmottaa maailmaansa aistien ja tunteidensa kautta. Lapsi elää leikin ja mielikuvituksen maailmassa. (Karppinen & Salovalta 2000, 58.) Leikki on lapselle tärkeää monestakin syystä. Leikki kertoo lapsen mielentilasta, kokemuksista ja kiinnostuksen kohteista (Kalliala 2000, 30). Leikki auttaa lasta kehittämään ongelmanratkaisua. Leikin täytyy olla lapsen oma luomus, jotta se tukisi hänen psyykkistä kehitystä. (Sinkkonen 2000, 19.) Mielikuvituksen ja leikin tärkeyden toivon kuvastuvan myös tekemissäni seinämaalaus-suunnitelmissa.

Kuva 13. Fiktiiviset käyttäjäpersoonat.

Aнна on 1-vuotias ja juuri oppinut kävelemään. Innostuneena hän tutkii maailmaa. Anna oppii hallitsemaan jalkojaan ja käsiään koko ajan paremmin, ja onkin jatkuvassa liikkeessä. Annan mielipuhua on tavaroiden kuljettelu ja perässä vetäminen. Lempileluja ovat leikkipalikat ja pallot, kiinnostavia ovat myös kaikki kodin esineet. Joskus tuntemattomien ihmisten seurassa Anna alkaa vierastamaan, ja välillä hän kaipaakin hoitajan turvalliseen syliin.

Bertil on 2-vuotias utelias ja aktiivinen poika, joka juoksentelelee vauhdikkaasti ympäriinsä. Hän puhuu jo lyhyitä lauseita ja sanavarasto karttuu nopeaa tahtia. Bertil pitää legoilla rakentamisesta, muovailusta ja harjoittelee jo piirtämistä. Kaverit ovat kivoja, mutta lelujaan hän ei haluaisi jakaa. Bertil haluaisi olla jo itsenäinen ja kun asiat eivät mene hänen haluamallaan tavalla, saattaa tuloksena olla kiukkukohtaus.

Camilla on 3 vuotta. Hän on kova puhumaan ja kyslemään ja hänellä on vilkas mielikuvitus. Camilla on herkkä tyttö, joka saattaa helposti pahoittaa mielensä. Muiden lasten seura kiinnostaa, vaikka välillä tuleekin nahisteluja. Camilla tarkkailee ja matkii muita ja pitää roolileikeistä. Hän piirtää, pitää rakentelusta ja pihaleikeistä. Satuja ja loruja hän kuuntelee mielellään.

5.3 Lapsi ja kuvat

Kuvat ovat pienelle lapselle tärkeitä. Ne auttavat lasta opittujen asioiden tunnistamisessa ja uuden tiedon sisäistämisessä (Hatva 1993, 125), sekä elinympäristön hahmottamisessa ja kommunikoinnissa (Rusanen & Torkki 2000, 43). Taide auttaa lasta näkemään ja kuvittelemaan vieraita asioita, mielikuvitusmaailmoja, paikkoja ja hahmoja, joita ei edes ole olemassakaan. Pienelle lapselle kuvan ymmärtäminen on monesti helpompaa kuin puheen ymmärtäminen. (Laitinen 2006, 50, 54.)

Kuvien tulkinta ei ole yksiselitteitä, eivätkä kaikki katsojat tulkitse kuvaa samalla tavalla. Lapsen persoona, ikä, kehitystaso ja kokemuspohja vaikuttavat siihen, miten hän pystyy ymmärtämään ja tulkitsemaan kuvia. Kuvan kiinnostavuus syntyy useista tekijöistä; sisällön kiinnostavuuteen vaikuttaa se mitä kuvassa tapahtuu. Värit ja sommittelu taas vaikuttavat ulkoiseen kiinnostavuuteen. (Hatva 1993, 58, 115, 51.)

Pieni lapsi katsoo kuvaa yksityiskohtien kautta, kokonaisuuksien hahmottaminen voi olla vaikeaa, ja siksi pelkistetty esitystapa voi olla helpommin ymmärrettävä. Mittakaava tai perspektiivi eivät lapselle ole tärkeitä. (Hatva 1993, 121, 125.)

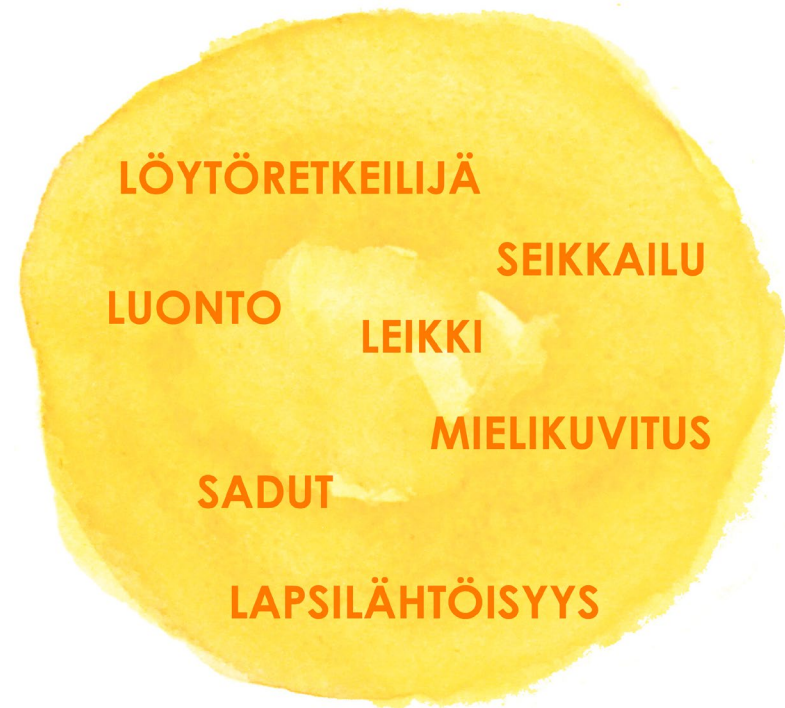

6 MUOTOILUPROSESSIN KUVAUS

6.1 Suunnittelun lähtökohdat

Pikku-Vilskeen päiväkodissa toivottiin erityisesti seinämaalausta leikkihuoneeseen ja lasten wc-tiloihin, sekä juuri valmistuvan päiväkoti Iso-Vilskeen kiipeilyhuoneen seinään. Muutkin päiväkodin tilat olivat kuitenkin mahdollisia, joten en keskittynyt alustavia luonnoksia tehdessäni vielä siihen, mihin tiloihin ne mahdollisesti tulisivat, vaan halusin tarjota toimeksiantajalle ideoita erilaisista kuvallisista teemoista, joista he voisivat valita mieleisensä ja halutessaan yhdistellä niiden osia. Lasten kaupunki -idea tosin on mietitty juuri leikkihuoneeseen, sillä toivoisin sen voivan toimia osana lasten leikkejä, ja meri-teema sopisi parhaiten wc-tiloihin.

Vilskeen päiväkoti kertoo nettisivuillaan olevansa ”päiväkoti pienille löytöretkeilijöille”. Päiväkodille tärkeitä asioita ovat mm. leikki, mielikuvitus ja luonto (vilske.fi, 2015). Nämä aiheet (kuvio 3) yhdessä tutkimusmenetelmin hankitun pohjatiedon kanssa tarjosivat hyvät suuntaviivat suunnittelutyöhöni, ja toivon saaneeni luonnoksiini yhdistettyä satumaisuutta, seikkailuhenkeä ja mielikuvitusta. Luonto näkyy aihevalinnoissa. Lapsilähtöisyys on ollut projektissa avainasemassa ja olen yrittänyt huomioida pienen päiväkotilaisen suunnittelussa.

Kuvio 3. Vilskeen nettisivulta poimittuja avainsanoja.

6.2 Ideointi & luonnostelu

Päiväkoti Vilskeen puolesta ei ollut esitetty mitään tarkkoja toiveita tai vaatimuksia seinämaalauksille, joten minulla oli hyvin vapaat kädet ideoinnissa. Hylkäsin jo alussa mittakaavan ja perspektiivin, sillä kuten todettua, ne eivät ole lapsille tärkeitä. Halusin pitäytyä pelkistetyssä kuvallisessa ilmaisussa, joten varjostukset ajattelin myös unohtaa ja enemmänkin pelata ääriviivalla, muodoilla ja väreillä. Inspiraatiota hain

Kuva 14. Aino-Maija Metsolan kuvitusta.
(Aho & Metsola: Tähtien laskijan runoja)

muun muassa lasten kirjojen kuvituksia tutkimalla. Esimerkiksi Aino-Maija Metsolan kuvitukset kirjassa Tähtien laskijan runoja ovat graafisia ja tyylieltyjä, mutta silti runsaita ja värikkäitä (kuva 14).

Seinämaalausten teemoja ideoidessani nappasin ensimmäiseksi kiinni Vilskeen nettisivuilla mainitusta löytöretki-sanasta. Syntyi ajatus kahdesta hahmosta, kenties pienestä tytöstä tai pojasta tai eläinhahmoista, jotka olisivat seinämaalauksissa löytöretkellä erilaisissa ympäristöissä, kuten vaikka viidakossa tai meren alla. Ajattelin, että lapsi voisi samaistua tällaiseen hahmoon, ja kuvitella itsensä hahmon tilalle erilaisiin seikkailuihin. Tajusin kuitenkin, että lasten oma mielikuvitus on varmasti niin runsas, ettei lapsi tarvitse erityistä ennalta määrättyä hahmoa johon samaistua.

Idea löytöretkestä erityyppisissä maisemissa jäi kuitenkin mieleeni. Niiden avulla päiväkotiin voitaisiin luoda seikkailun tuntua ja erilaisia tiloja. Aloin miettimään mahdollisia kohteita löytöretkelle: avaruus, metsä, viidakko, kaupunki, meri, ... Tein luonnoksia näistä aiheista ja erilaisista hahmoista ja näkymistä. Päädyin kehittelemään neljää teemaa: niitty, viidakko, meri ja kaupunki. Näistä aiheista löytyi pienelle lapselle sopivaa kuvastoa, kuten eläinhahmoja, ja esimerkiksi viidakko tai merenalainen maailma ovat sadunomaisia paikkoja pienelle lapselle.

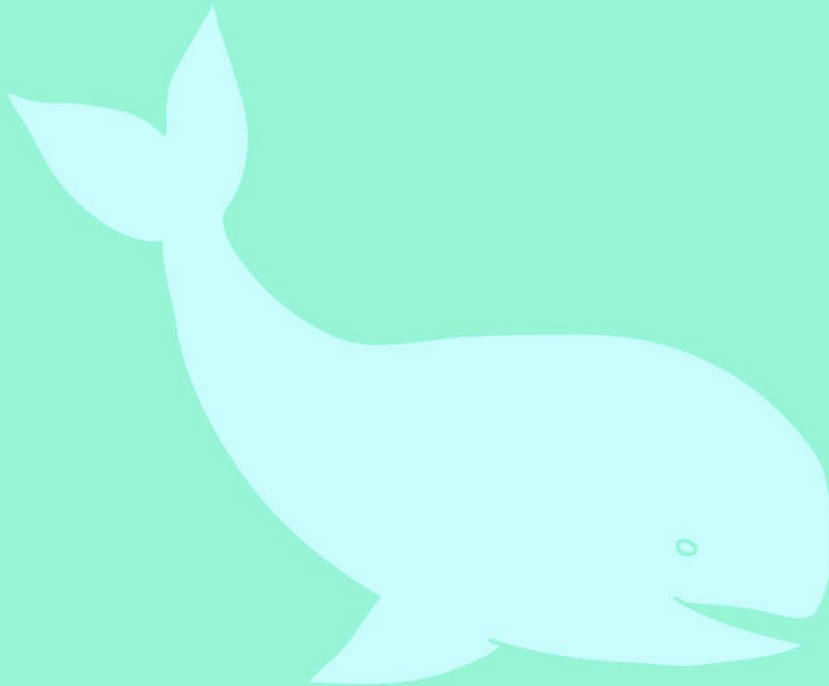
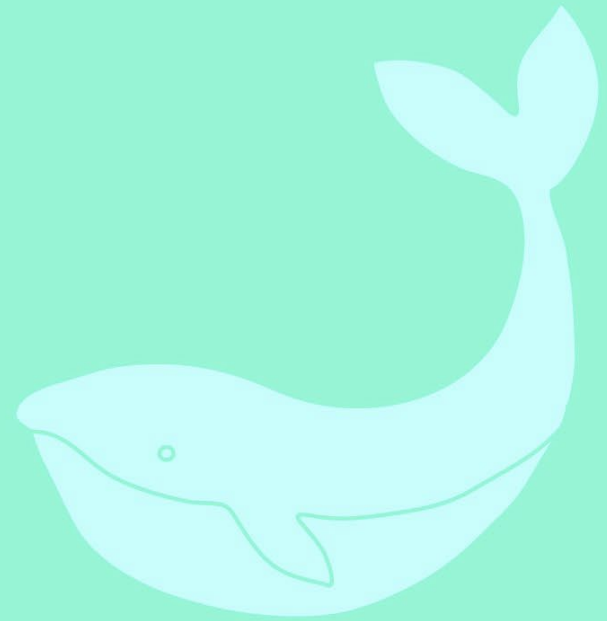
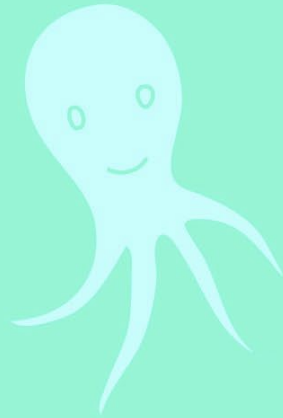
NIITTY

Niitty-aihetta kaavailtiin päiväkodin kiipeilyseinää koristamaan, mihin se sopisi hyvin, koska kuviokin on ylöspäin nouseva. Ihmismäisiä piirteitä omaavien kukkien ja eläinten yllä leijailee tyttö seikkailuihin ilmapallojen kantamana.

MERI

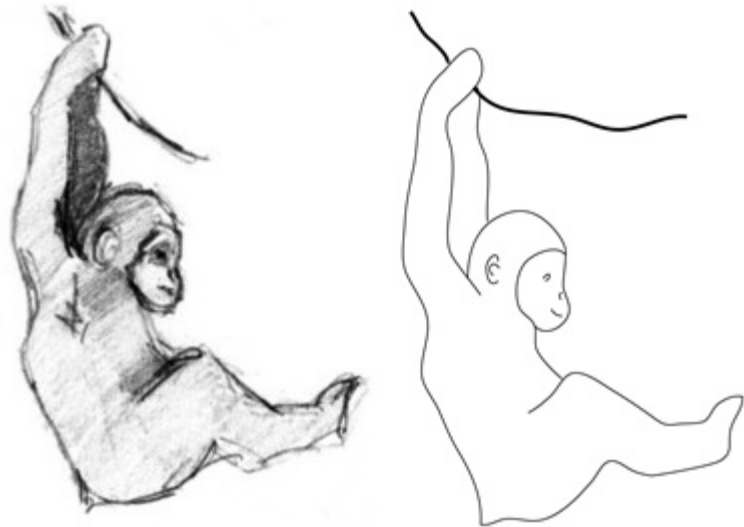
Luonnosta on helppo löytää pienille lapsille soveltuvia aiheita, ja ideoinakin paljon eläinhahmoja. Eläinhahmoja piirtäessä tärkeää oli, etteivät ne olleet pelottavan näköisiä, vaan ystävällisiä ja helposti lähestyttäviä. Muuten esimerkiksi iso valas saattaisi tuntua parivuotiaasta lapsesta liian pelottavalta.

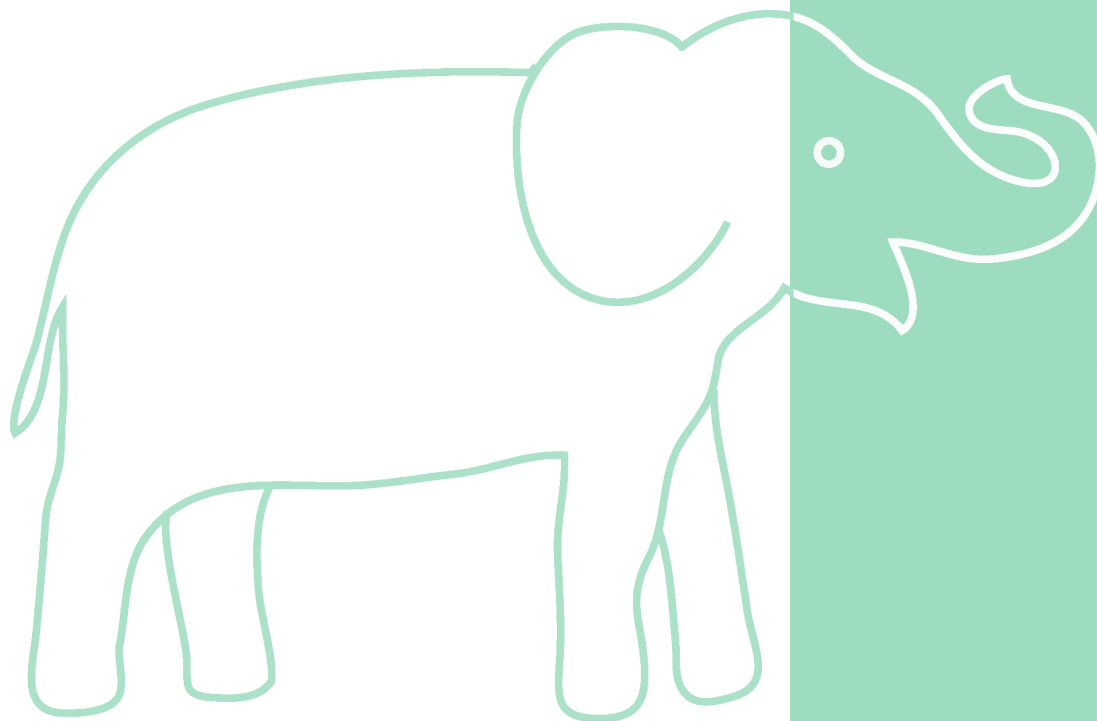
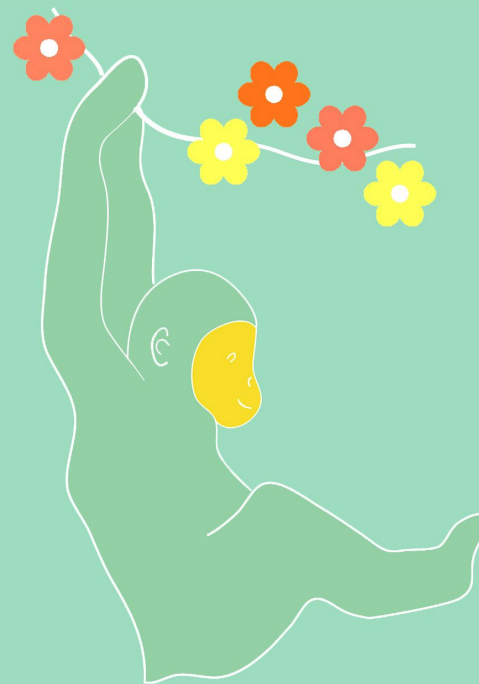
LASTEN KAUPUNKI

Idea syntyi ajatuksesta tehdä jonkinlainen leikkiseinä, leikkihuoneeseen. Mitään varsinaista aktiviteettiseinää en halunnut kuitenkaan ruveta suunnittelemaan, mutta seinästä ulos tuleva talo mahdollistaa mm. lasten koti- ja kauppaleikit.

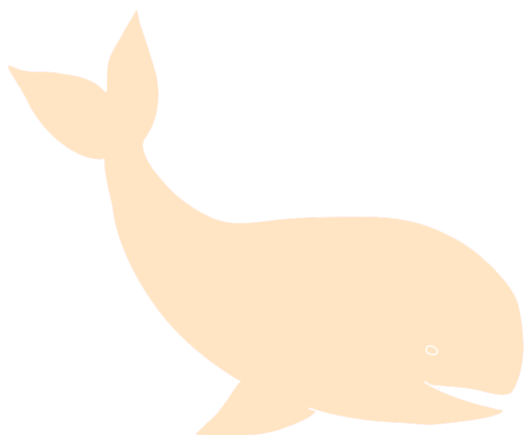

Kuva 19. Apinahahmon kehittelyä.

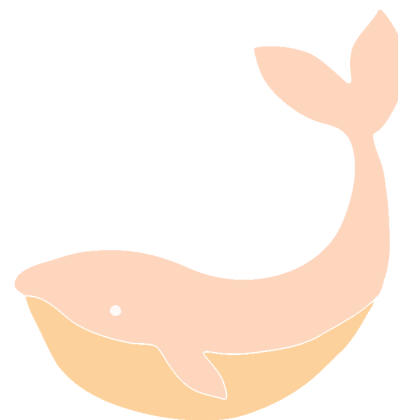

VIIDAKKO

Viidakko-teemaa aloin kehittämään, mutta sen ideointi jäi oikeastaan kahteen hahmoon: apinaan (kuva 19) ja norsuun.

Esittelin meri-, niitty- ja kaupunkiaiheet alustavin luonnoksin toimeksiantajalle, jolta sain positiivista palautetta. Erityisesti pidettiin lasten kaupunkisekä niitty-ideoista, varsinkin niityn yllä ilmapallojen varassa lentävästä tytöstä. Myös pelkistetty kuvaus-tapa sai hyväksynnän. Päätin siis jatkaa näiden teemojen kehittelyä, vaikka olinkin varautunut, että tässä vaiheessa joku näistä ideoista olisi karsiutunut.

6.3 Piirustustuokio päiväkodissa

Saadakseni päiväkodin lapset mukaan seinämaalausten suunnitteluun, pidin Vilskeen päiväkodissa lasten kanssa piirustustyöpajan (kuvat 20–22). Olin jo esitellyt ideoitani ja luonnoksiani Vilskeessä, ja Lasten kaupunki –ideasta oli pidetty. Halusin kuitenkin nähdä, millainen lasten oma näkemys kaupungista olisi, sillä lasten ideat ovat usein hauskoja ja hulvattomia. Pyysin lapsia piirtämään millaisia rakennuksia ja asukkaita heidän kaupungissaan olisi, ja kuka niissä asuisi.

Kuvat 20.–22. Piirustustuokio lasten kanssa.

Työpaja sujui hyvin. Lapset lähtivät innokkaasti mukaan ja tekivät useita piirustuksia (kuva 23). Heidän piirtämissään taloissa oli monenlaisia ikkunoita ja ovia, parvekkeita ja torneja. Asukkaina oli niin palomiehiä kuin koiriakin. Viivankäyttö lasten piirustuksissa oli ihanan letkeää, ja tämä vahvisti näkemystäni siitä, että Lasten kaupungin voisi toteuttaa hyvin rennolla viivalla.

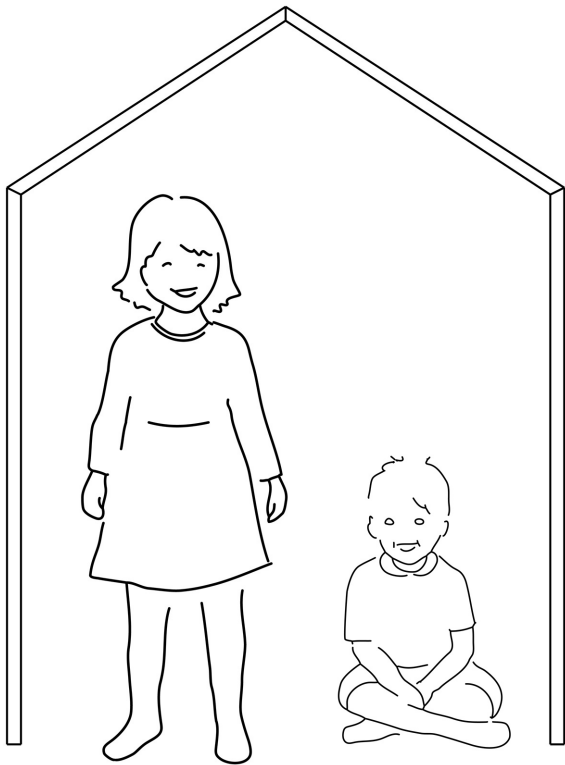

Kuva 23. Lasten piirustuksia.

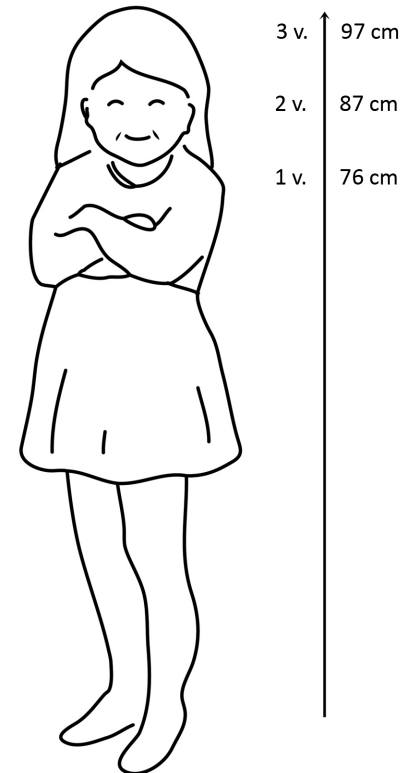
6.4 Puiset elementit

Halusin yhdistää seinämaalauksiin puisia elementtejä luomaan kolmiulotteisuutta, ja tuomaan vaihtelevuutta maalattuun seinäpintaan. Esimerkiksi eläinhahmoista osa voisi olla suoraan seinään maalattuja, osa taas vanerilevystä CNC-jyrsijällä hahmon muotoon leikattuja, ja ne voisi kiinnittää tulemaan hieman seinäpinnasta ulos. Myös Lasten kaupungin/niityn yllä leijuvat pilvet ovat puusta ja hieman irti seinästä (kuva 24).

Kuva 24. Talo on sopivan kokoinen Camillan ja Bertilin leikkeihin.

Lasten kaupunkiin suunnittelin myös puisen talon. Mikään varsinainen leikkimökki ei ole kyseessä, sillä syvyyttä talolla on vain 30 cm, mutta talo mahdollistaa lapsen pääsyn seinämaalauksen maailman sisään ihan kirjaimellisesti. Talo voi olla mukana lasten kotileikeissä, lisäksi pienet lapset pitävät kovasti kaikenlaisista piilopaikoista ja tiloista joiden sisälle tai alle he voivat mennä. Talon mitoitus (liite 2) on suunniteltu sopivaksi Pikku-Vilseen lapsille, eli n. 1–3 vuoden ikäiselle (kuvat 24, 25). Yksivuotiaana lapsi on keskimäärin 76 cm pitkä ja kolmevuotiaana n. metrin pituinen (sairaslapsi.com, 2014). Toki isompikin lapsi mahtuu talossa hyvin leikkimään. Talon voisi tehdä esimerkiksi 3 cm paksuisesta vanerista, ja se maalattaisiin osaksi seinämaalausta. Seinään kiinnityksen takia taloon kannattaisi tehdä ohuemmasta levystä takaseinä, tai lisätä talon reunoihin puiset listat. Katon kulmia voi tarvittaessa tukea kulmarauodoilla. Talon seinien alaosissa on lovet, jotta talon saa asetettua tiiviisti kiinni seinään niin, etteivät päiväkodin jalkalistat ole tiellä.

Kuva 25. Lasten keskipituuksia.

6.5 Värät

Värien miettimisen jätin suunnittelutyössä viimeiseksi. Koen helpommaksi liikkeelle lähtemisen yksivärisistä luonnoksista, ideoihin ja muotoihin keskittyen. Halusin selvittää, minkälaista tietoa lapsien värimieltyyksistä on saatavilla.

Meillä kaikilla on lempivärimme. Vuodenaikoihin, juhliin ja mielentiloihin yhdistetään omat värinsä. Väreihin liitetään paljon merkityksiä, niin henkilökohtaisia kuin kulttuurisidonnaisiakin. Keltaisen sanotaan virkistävän ja lämmittävän, punaiseen aktivoivan ja nostavan verenpainetta, sinisen ja vihreän pitäisi rauhoittaa ja passivoida ihmistä. Violetti yhdistetään alakuloisuuteen, mutta sen myös sanotaan kehittävän mielikuvitusta. (Simpanen 2007, 20.) Värien merkitykset kuitenkin vaihtelevat riippuen niin yksilöstä kuin kulttuuristakin (Hatva 1993, 29).

Päiväkodissa ympäristö vaikuttaa lapsien lisäksi henkilökuntaan, joten tilan täytyy toimia myös heille terveellisenä työympäristönä (Rihlama 2000, 84). Lasten ja aikuisten värimieltymykset eroavat toisistaan. Väreistä punainen on se, johon vauvat reagoivat ensimmäisenä (Huttunen 2013, 24). Pienten lasten lempiväri onkin punainen sukupuolesta riippumatta, aikuiset taas pitävät enemmän sinisestä (Zentner 2001, 394). Arkkitehti Seppo Rihlama kuitenkin varoittaa käyttämästä punaista väriä liikaa lasten kanssa sen aktivoivan

vaikutuksen takia, ja ehdottaa pienempien lasten kohdalla suosimaan vaaleita pastellivärejä (2000, 84).

Tieteellistä näyttöä ei ole löytynyt sille yleiselle oletukselle, että vaaleanpunainen olisi tyttöjen mieleen ja sininen poikien. Lapset suosivat kirkkaita värejä. Kolmevuotiaana lapsi alkaa yhdistämään kirkkaat värit iloisuuteen ja mieltämään tummat värit surullisiksi. (Zentner 2001, 394, 395.) Monivärisyys koetaan miellyttäväksi kun taas vastaavasti värittömyys yhdistetään ennemmin epämiellyttävyyteen (Hatva 1993, 76).

Värien havainnoimiseen vaikuttaa monta tekijää, mm. valo, katsomisetaisyys ja – kulma, ympäristö, koko, muoto, pintamateriaali ja itse katsoja (Fridell Anter 2000, 40). Sisätilan lämpötilaan ja tilantuntuun voidaan vaikuttaa värivalinnoilla. Tilan matemaattiset mitat eivät aina vastaa kokemustamme tilan koosta, vaan tunteemme vaikuttavat aisteihimme, jopa matemaattisia mittoja enemmän (Rihlama 2000, 66). Väre-

jä valitessa kannattaa miettiä tilan käyttötarkoitusta. Leikkihuoneeseen tulee valita eri värejä kuin makuusaliin, sillä lämpimät värit lisäävät aktiivisuutta ja viileät siniset ja vihreät värit rauhoittavat (Huttunen 2013, 122).

Jos suunnittelisin seinämaalausta päiväkodin makuusaliin pyсыttelisin varmasti rauhoittaviksi koettavissa väreissä, enkä käyttäisi kirkasta keltaista tai punaista ainakaan kovin runsaasti, sillä tiedän kokemuksesta työskenneltyäni päiväkodeissa, että lasten voi olla vaikea rauhoittua päiväunille. Wc-tiloissa värimaailma voi olla räväkämpi, koska lapsi ei vietä siellä pitkiä aikoja. Toisaalta wc-tilat ovat pieniä, eikä ole tarkoituksen mukaista saada niitä tuntumaan vielä ahtaammilta värivalinnoilla. Kirkkailla väreillä pieniin wc-tiloihin voisi saada tuotua pirteyttä ja valoisuutta. Päiväkodin leikkitiloissa värimaailma saa tukea lapsen aktiivista toimintaa ja olla iloinen ja raikas.

Kyselin lasten lempivärejä, kun kävin päiväkodissa pitämässä heille piirustustuokiota. Oranssin, punaisen, vaaleanpunaisen ja sinisen lisäksi suosikkiväriksi nousi musta. Tutkimuksen mukaan aikuiset useimmiten yhdistävät mustan värin surullisuuteen, mutta pienillä lapsilla tätä assosiaatiota ei vielä ole. Vihreä ja musta ovatkin lapsille neutraaleja värejä. (Zentner, 393, 394.) Kovin paljon mustaa väriä en silti päiväkotiin laittaisi, sillä työntekijöistä ja lasten vanhemmista se voisi tuntua synkältä.

Värien käytössä täytyy huomioida kuinka ne toimivat toisten värien rinnalla. Huomioarvoisimpia ovat kirkkaat puhtaat päävärit, mutta kokonaisuuteen vaikuttaa se miten värit on rinnastettu ja millaisia kontrasteja väreistä muodostuu (Hattva 1993, 112). Yksittäisten värivalintojen sijaan värien luoma kokonaisvaikutus onkin se mikä ratkaisee. Tarkoituksena olisi toteuttaa seinämaalaus enintään noin 6-8 värillä, ettei tuloksesta tulisi liian kirjava (kuva 26).

Kuva 26. Värikokeiluja.

6.6 Turvallisuus

Päiväkoti on julkinen tila, jonka toimintaa ja tiloja säädellään lailla. Varhaiskasvatuslaissa todetaan: ”Varhaiskasvatus-ympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottaen. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava asianmukaisia ja niissä on huomioitava esteettömyys.” (Varhaiskasvatuslaki 8.5.2015/580.)

Seinämaalaukseen maaleja valitessa täytyy huomioida, että päiväkodissa saattaa oleskella allergisia tai astmaa sairastavia lapsia ja työntekijöitä, joten hyvä sisäilma on tärkeä. Parhaaseen eli M1-luokkaan kuuluvista materiaaleista haihtuu vähän yhdisteitä huonetilaan (Rakennustietosäätiö 2016). Päiväkodissa tilojen puhdistettavuus on tärkeää, joten maalipinnan täytyisi kestää pyyhintää. Tikkurilalta suositeltiin päiväkodin seinämaalauksiin Joker, Remontti-Ässä tai Luja pintamaaleja,

jotka kestävät hyvin pyyhintää ja hankaamista. Ne ovat myös M1 luokiteltuja. (16.11.15 Henkilökohtainen tiedonanto.) Näistä Joker ja Remontti-Ässä omaavat myös Allergia- ja astmaliiton tunnuksen, ja tuntuvat kaikkein sopivimmilta vaihtoehtoilta.

Pienet lapset ovat kovia kiipeilemään ja roikkumaan kaikesa mahdollisessa, joten seinämaalausten puuosat täytyy kiinnittää päiväkodissa hyvin seinään, jottei niistä koidu vaaraa lapsille. Wc-tiloissa seinämaalausten puiset elementit voisi asettaa sen verran korkealle, etteivät lapset yltäisi niihin. Lasten kaupunki – suunnitelmaan kuuluvassa puisessa talossa on sivuseinissä aukkoja, sillä varsinkin pienet lapset pitävät kurkistusleikeistä. Aukot ovat sen verran pieniä, ettei lapsi mahdu työntämään päätään reiästä ja jäämään jumiin tai satuttamaan itseään.

7 LOPUKSI

7.1 Prosessin tulokset

Opinnäyteprojektista syntyi luonnokset kolmeen eri teemaiseen seinämaalaukseen, joiden kuvastoa voi halutessa myös sekoittaa ja yhdistellä, esimerkiksi vaikka laittamalla tytön ilmapalloon leijaillemaan kaupungin ylle. Luonnokset ovat suuntaa-antavia, lopullinen seinämaalaus tulee näyttämään erilaiselta. Maalin tekstuuri tuo jo erilaista tunnelmaa kuin lyijykynällä tai tietokoneella tehdyissä luonnoksissa. Luonnoksista puuttuvat myös pienet yksityiskohdat ja tarkemmat värit, jotka syntyvät kun maalattaessa seinämaalaus alkaa hahmottumaan ja sen näkee oikeasti tilassa. Luonnoksista tulee kuitenkin esille seinämaalausten päälinnainen idea, sommittelu ja väriehdotukset.

Luonnoksien kuvallisessa ilmaisussa on huomioitu tutkimuksessa esille tulleita seikkoja pienten lasten tavasta hahmottaa kuvia ja värejä. Luonnoksissa kuva-aiheiden painopiste on lapsen näkökentän tasolla eli lähellä lattiatasoa, mutta myös korkeammalla aikuisten tasossa on katsottavaa. Meri-aiheen luonnoksessa tosin isoimmat kuvaelementit on korkeammalla, sillä jos sijoituspaikkana on lasten wc:t, on alatasossa wc-istuinta, lavuaaria, ym. Sommittelua tosin on helppo vaihdella. Seinämaalaukset ovat sisustuksellisia elementtejä, ja koko

seinän korkeuden mukaanotto tuo päiväkotitilan visuaaliseen ilmeeseen tasapainoisuutta.

Lasten kaupunki -aiheessa talojen yksityiskohtien, kuten ikkunoiden ja ovien, maalauksessa tarkoituksena olisi tavoitella päiväkodin lasten työpajassa tekemien piirustusten kaltaista rentoa viivankäyttöä. Värivalinnoissa on suosittu keltaisen, punaisen ja sinisen eri sävyjä, sillä kuten keskustelussani lasten kanssa tuli ilmi, nämä värit ovat heidän suosiossaan. Ehdottamani värit ovat kirkkaita ja raikkaita, mutta eivät liian räikeitä. Myös dokumenttianalyysin kautta hankittu tieto lasten värimielityksistä tukee värikkyyttä ja kirkkaiden sekä iloisiksi miellettyjen värien käyttöä

Jos mietin miten luomani fiktiiviset käyttäjäpersoonat suhtautuisivat seinämaalauksiin, niin voisin kuvitella heidän kaikkien pitävän erityisesti Lasten kaupunki -ideaan kuuluvasta leikkitalosta. 1-vuotias Anna pitäisi talon seinän rei'istä kurkistelusta, 3-vuotias Camilla aloittaisi kauppaleikin talossa. Hän kuuntelisi mielellään, kun seinämaalauksen kuvista keksittäisiin tarinoita. 2-vuotias Bertil osaisi varmasti nimetä jo seinämaalauksissa olevia eläimiä. Wc-tilojen käyttö voisi lapsista olla hausempaa, kun seiniä kiertäisi värikkäät mereneläimet. Henkilökunta ja lasten vanhemmat toivottavasti pitäisivät seinämaalausten päiväkodin tiloja piristävästä ja persoonallistavasta vaikutuksesta. Väreillä olisi toivottavasti myös positiivinen vaikutus päiväkodin tunnelmaan.

7.2 Loppupäätelmät

Opinnäytteen tarkoituksena oli suunnitella Vilskeen päiväkotiin seinämaalauksia. Tutkimusmenetelmiä hyödyntäen lähdin selvittämään miten lapsen ikä, kyky hahmottaa kuvia ja päiväkotiympäristön asettamat rajoitteet täytyi huomioida suunnittelussa. Löysin hyvin tietoa tarvitsemistani asioista. Väreihin ja kuvalliseen ilmaisuun liittyvät mielipiteet ovat kuitenkin pitkälti makuasioita, jotka vaihtelevat katsojan omien mieltymysten ja kokemusten mukaan. Vaikka punaisen sanotaan olevan yleisesti pienten lasten lempiväri, löytyy varmasti lapsia jotka inhoavat sitä. Teoria tarjosi siis prosessille suuntaviivoja, mutta seinämaalausten luonnokset muotoutuivat pitkälti tekoprosessin kautta. Luova prosessi on usein helposti hieman sisäänpäin kääntynyttä, ”tekijän päänsisäistä” työskentelyä. Koin visuaalisesta prosessista kirjoittamisen ja kuvallisten ideoiden synnyn selittämisen ja sanallistamisen vaikeaksi.

Luonnoksia olisi voinut tehdä enemmänkin, mutta kolme erilaista seinämaalausteemaa tarjoaa valinnanvaraa toimeksiantajalle. Luonnoksia voisi myös hioa loputtomiin, mutta ne ovat kuitenkin vain luonnoksia, joten tärkeämpää onkin seuraavaksi siirtyä toteuttamaan seinämaalausta päiväkotiin.

Olisin halunnut ehtiä toteuttamaan Vilskeen päiväkotiin ainakin jonkin seinämaalausideoista, mutta sairastelun takia

opinnäytteen tekeminen jäi aikataulusta. Varsinkin lasten kommentteja valmiista seinämaalauksesta olisi ollut mielenkiintoista kuulla, vaikka kuten todettu, parivuotiaan lapsen kieli ei ole vielä riittävän kehittynyttä, jotta hän voisi sanallistaa mielipiteitään kovin tarkasti. Tarkoituksena olisi kuitenkin jatkaa projektia ja toteuttaa seinämaalaus Vilskeen päiväkodin leikkihuoneeseen yhdistellen osia lasten kaupunki - ja niitty-suunnitelmista.

Pienille lapsille kohdennettu suunnittelu oli hauskaa ja mielenkiintoista, mutta myös haastavaa, sillä aikuisena parivuotiaan pikkulapsen maailma tuntuu hyvin kaukaiselta. Opinnäytteen tekemisen kautta keräsin kuitenkin tietoa, jota voisin hyödyntää, jos ja kun jatkossa teen pienille lapsille suunnattuja muotoiluprojekteja.

Kiitokset Vilskeen päiväkodille, sekä opettajille ja opiskelukavereille, jotka auttoivat opinnäytteen teossa.

LÄHTEET

Anttila, P. 2005. Ilmaisu, teos, tekeminen ja tutkiva toiminta. Hamina: Akatiimi Oy

Fridell Anter, K. 2000: What Colour is the Red House? Perceived Colour of Painted Facades. Tukholma: Royal Institute of Technology. Viitattu 11.1.2016. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:8790/FULLTEXT01.pdf>

Hatva, A. 1993. Kuvittaminen, Helsinki: Rakennustieto

Huttunen, M. 2013. Värit pintaa syvemmältä. Helsinki: Books on Demand GmbH

Hyysalo, S. 2009. Käyttäjä tuotekehityksessä. Tieto, tutkimus, menetelmät Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu

Kalliala, M. 2000. Pienten lasten leikki. Teoksessa Teoksessa Karppinen, S.; Puurula, A. & Ruokonen, I. (toim). Elämysten alkupoluilla. Lähtökohtia alle 3-vuotiaiden taidekasvatukseen. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab, 27-36.

Karppinen, S. & Salovalta, H. 2000. Käden taidot – taaperoiden tilkut, puupalikat, romut ja aarteet. Teoksessa Karppinen, S.; Puurula, A. & Ruokonen, I. (toim). Elämysten alkupoluilla. Lähtökohtia alle 3-vuotiaiden taidekasvatukseen. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab, 54-63.

Kokljuschkin, M. 2001. Unelmien päiväkot. Kohti parempaa oppimisympäristöä. Helsinki: Tammi 2001

Laitinen, S. 2006. Museon taidekasvatustyö koulun näkökulmasta. Teoksessa Happonen, E. & Kähkönen, K. (toim.). Miksi aurinko on vihreä? Lapset ja nykytaide. Rovaniemi: Rovaniemen taidemuseo, 47-63.

Lucero, A. 2009. Co-designing interactive spaces for and with designers: supporting mood-board making. Viitattu 8.12.2015 <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.366.5022&rep=rep1&type=pdf>

Moriarty, J. & Smallman, C. 2009. En route to a theory of benchmarking. Benchmarking: An International Journal Vol. 16, No 4, 484-503. Emerald Group Publishing Limited. Viitattu 8.12.2015 <http://moriarty.biz/Resources/Moriarty%202009%20En%20route%20to%20a%20theory%20of%20benchmarking.pdf>

Paju, E. 2013. Lasten arjen ainekset. Etnografinen tutkimus materiaalisuudesta, ruumiillisuudesta ja toimijuudesta päiväkodissa. Helsinki: Tutkijaliitto

Pietarila, P. 2004. Rakennusten värit ja koristetyylit, Vantaa: Tikkurila Paints Oy

Pohjalainen, M. 2012. Hiljaisen tiedon käsite ja hiljaisen tiedon tutkimus: katsaus viimeaikaiseen kehitykseen.
<http://ojs.tsv.fi/index.php/inf/article/viewFile/7079/5613>

Rakennustietosäätiö 2016. Viitattu 11.3.2016. <http://m1.rts.fi/m1-vaatimukset-ja-luokiteltujen-tuotteiden-kaytto>

Rantanen, S. 2007. Maalattu seinä, seinämaalaus ja maalaus. Teoksessa Tarjanne, H. (toim.) Seinät kertovat. Salomo Wuorio 150 vuotta –juhlakirja. Helsinki: Gerda ja Salomo Wuorion säätiö, 20-63.

Rihlama, S. 2000. Valaistus ja värit sisustussuunnittelussa. Helsinki: Rakennustieto Oy

Rusanen, S. & Torkki, K. 2000. Minusta jää jälki. Teoksessa Karppinen, S.; Puurula, A. & Ruokonen, I. (toim). Elämysten alkupoluilla. Lähtökohtia alle 3-vuotiaiden taidekasvatukseen. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab, 43-53.

Sairaslapsi.com 2014. Viitattu: 11.3.2016. <http://www.sairaslapsi.com/lapsen-kasvu>

Simpanen, M. 2007. Terveyttä taiteesta. Helsinki: Minerva Kustannus Oy

Sinkkonen, J. 2000. Vauvasta leikki-ikäiseksi. Lapsen kehitys kolmen ensimmäisen elinvuoden aikana. Teoksessa Karppinen, S.; Puurula, A. & Ruokonen, I. (toim). Elämysten alkupoluilla. Lähtökohtia alle 3-vuotiaiden taidekasvatukseen. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab, 13-20.

Siren-Tiusanen, H. 2001. Alle kolmivuotiaiden kehitys ja suotuisat varhaiskasvatuskäytännöt. Teoksessa Helenius, A.; Karila, K.; Munter, H.; Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. 2001. Pienet päivähoidossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY, 15-33.

Varhaiskasvatuslaki 8.5.2015/580.

vilske.fi, viitattu 15.10.2015. www.vilske.fi

Zentner, M. 2001. Preferences for Colours and Colour-emotion Combinations in Early Childhood. Development Science 4/4, 389-398. Blackwell Publishers Ltd. Viitattu 2.10.2015 http://www.affective-sciences.org/system/files/biblio/2001_Zentner_DevSci.pdf

KUVALÄHTEET

Kuva 5. <http://muumittaja.blogspot.fi/2014/03/tove-janssonin-monumentaalityot.html>

Kuva 6. <http://muumittaja.blogspot.fi/2014/03/tove-janssonin-monumentaalityot.html>

Kuva 7. Katja Tukiainen WORKS PART TWO 2008-2013, Helsinki: Parvs Publishing

Kuva 14. Aho, T & Metsola, A-M. 2014. Tähtien laskijan runoja. Helsinki: Wsoy

Muut kuvat: Tessa Ojala

MOODBOARD - LÄHTEET

<https://www.flickr.com/photos/britishlibrary/11000417785/in/photolist-hL51XB-i3MBpy-hUau4x-hZnQKr/>

<https://www.flickr.com/photos/britishlibrary/11002283103/>

<https://www.flickr.com/photos/britishlibrary/11004876646/>

<https://www.flickr.com/photos/britishlibrary/11005093963/>

<https://www.flickr.com/photos/britishlibrary/11169840956/>

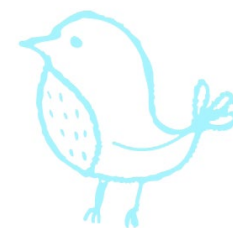
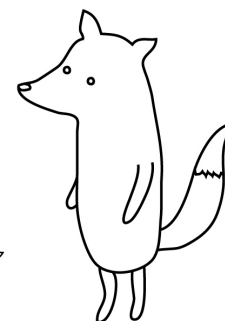
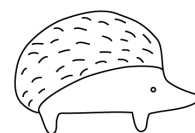
<https://www.flickr.com/photos/britishlibrary/11290229635/>

<https://www.flickr.com/photos/britishlibrary/11301066684/>

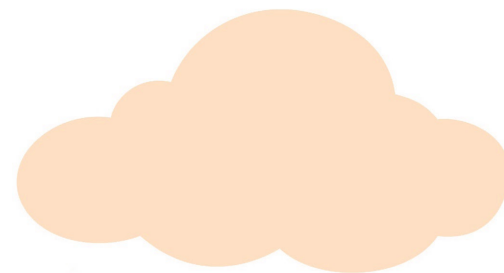
<https://www.flickr.com/photos/britishlibrary/11301517273/>

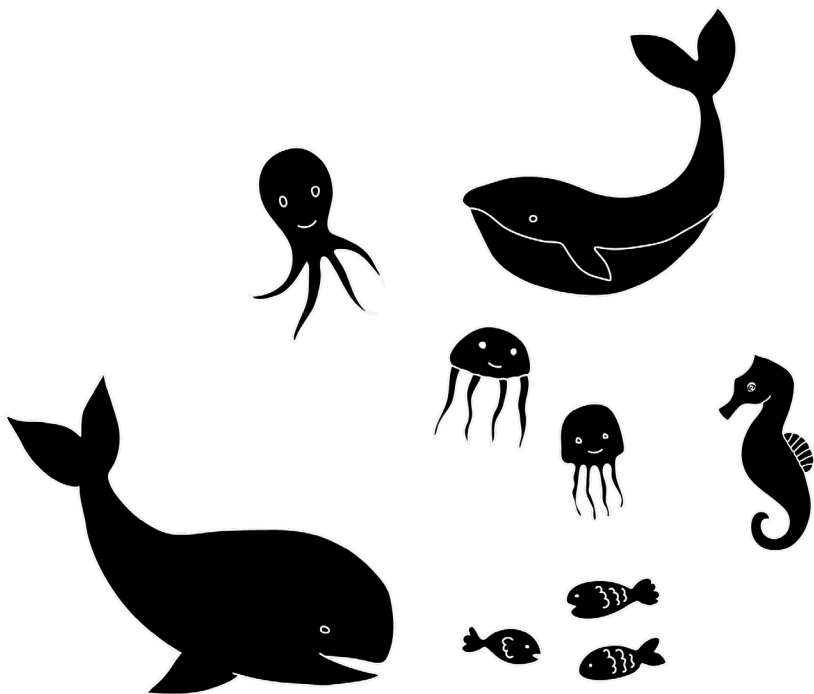
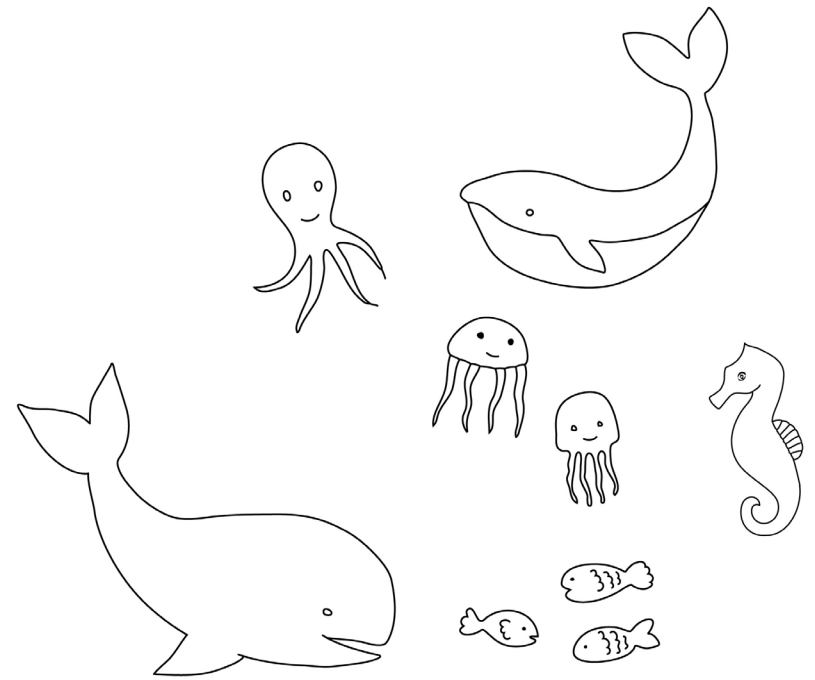
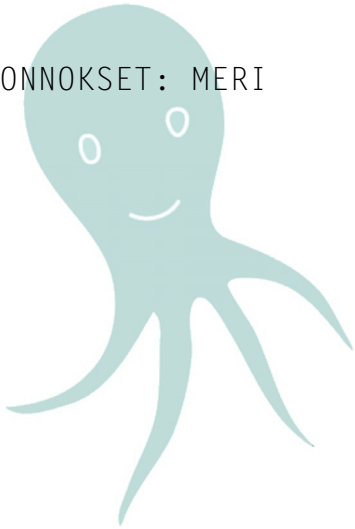
liite 1. LUONNOKSET: NIITTY

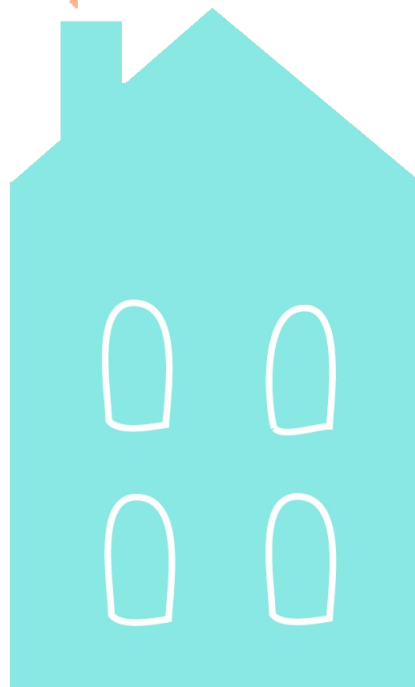
liite 1. LUONNOKSET: NIITTY

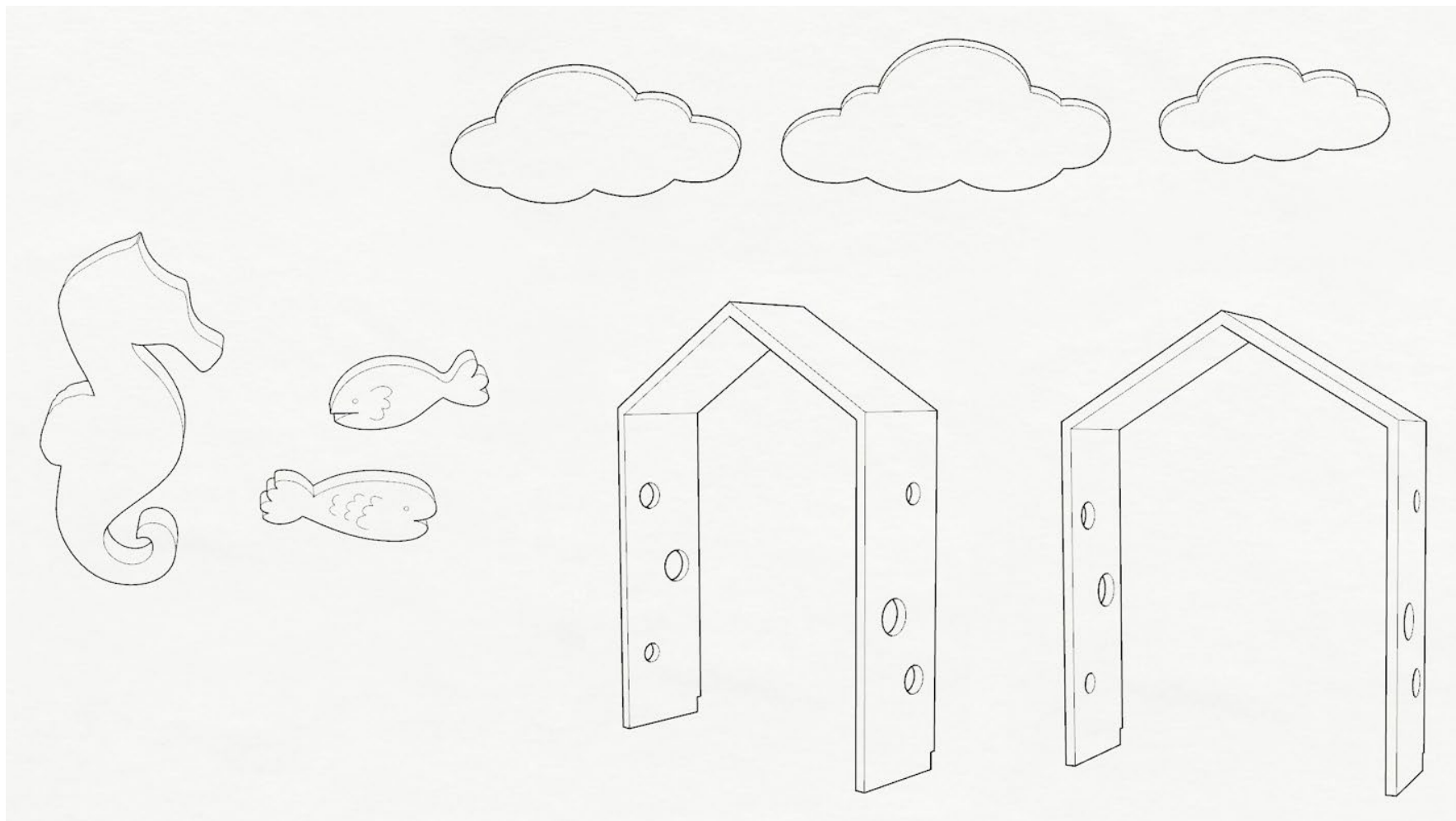
liite 1. LUONNOKSET: MERI

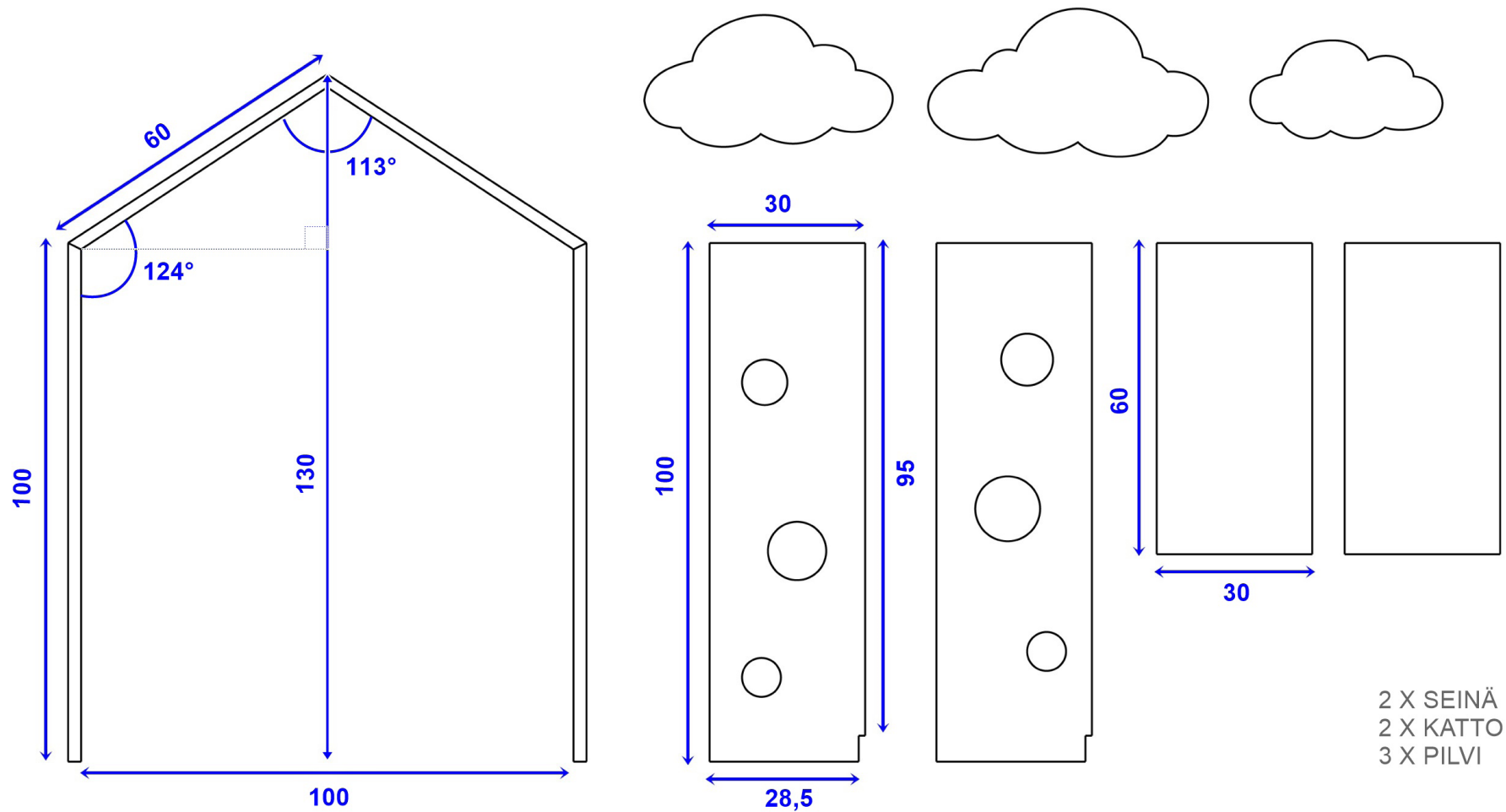
liite 1. LUONNOKSET: LASTEN KAUPUNKI

liite 1. LUONNOKSET: PUUOSIEN HAHMOTELMIA

LASTEN KAUPUNGIN PUUOSAT

TESSA OJALA © 2016